Raadsvergadering : **30 januari 2023**

Agendapunt : **12**

Onderwerp : **Uitvoering Scanner middelen gebruik gemeente Vlieland**

Zaaknummer : **327538**

Beslispunten

1. In te stemmen met het uitvoeren van de zogenoemde Scanner door het Trimbos instituut in de gemeente Vlieland.
2. In te stemmen met het voorstel om €18.500,00 te gebruiken van de SPUK lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken die gericht is op o.a. het terugdringen van problematisch alcoholgebruik.

Samenvatting

De gemeente Vlieland wil in 2023 een meerjarige aanpak op het gebied van alcohol- en drugsgebruik ontwikkelen. Wij hebben het Trimbos-instituut gevraagd om onderzoek te doen naar het alcohol- en drugsgebruik op het eiland en om aan de hand van de uitkomsten van dit onderzoek een advies af te leveren voor de aanpak van het middelen gebruik.

Aan de raad,

1. Aanleiding

In het gezondheidsbeleid Friese Waddeneilanden staan als doelstelling beschreven: dat wij roken, alcohol- e drugsgebruik door jongeren onder de 18 jaar willen voorkomen. Deze groep is bijzonder kwetsbaar voor de schadelijke gevolgen van middelen gebruik/misbruik en is zelf vaak (nog) niet in staat om grenzen ze stellen het gebruik.
Daarnaast is het doel om overmatig middelen gebruik door jongvolwassenen tussen de18 en 24 jaar te voorkomen en bestrijden. Dit is de groep die over het algemeen het meeste alcohol en/of drugs gebruikt. Bij d groep gaat het naast de gezondheid ook om een maatschappelijk probleem. Overmatig drinkende jongeren e jongvolwassenen kunnen voor overlast zorgen en de orde verstoren.

Uit de gezondheidsmonitor van de GGD Fryslan komt naar voren dat jongeren op de Friese Waddeneilander meer alcohol drinken dan Friese jongeren gemiddeld drinken.

Leeftijd	19-64 (2012)	19-64 (2016)	18-64 (2020)	65+ (2012)	65+ (2016)	65+ (2020)
Overmatige drinkers* Fr. Wadden	17%	26%	26%	7%	25%	21%
Overmatige drinkers Friesland	10%	19%	18%	6%	17%	16%
Zware drinkers** Fr. Wadden	26%	19%	16%	5%	7%	6%
Zware drinkers Friesland	11%	11%	11%	5%	5%	5%

*Overmatig alcoholgebruik: meer dan 14 glazen (M) dan wel 7 glazen (V) per week drinken.
**Zware drinkers drinken bij één gelegenheid minstens 6 (M) of 4 (V) glazen. Vergelijkbaar met 'bingedrinken jongeren.

Aan de hand van een kwalitatieve verkenning naar het middelengebruik door jongeren, jongvolwassenen en ouderen op Vlieland, kan de gemeente Vlieland vervolgstappen zetten en werken aan een preventieve aanpa Het is wenselijk om voor deze preventieve aanpak ook (draagvlak voor) een aantal denkrichtingen in kaart te brengen. Is **het IJslands preventiemodel** bruikbaar, toepasbaar en haalbaar op Vlielander schaal? En/of zij mogelijk denkrichtingen die beter aansluiten bij de Vlielander situatie? De focus ligt behalve op jongeren en jongvolwassenen ook op ouderen want om het gebruik van alcohol en drugs onder jongeren terug te dringen een verandering van attitude nodig van zowel ouderen als jongeren.

We hebben voor het Trimbos-instituut gekozen omdat deze organisatie hét instituut is rondom onderzoek en aanpak van middelengebruik, ervaring heeft met een soortgelijke opdracht op Terschelling, Schiermonnikoog Ameland en nauw betrokken is bij de invoering van het IJslands preventiemodel in Nederland, onder meer op Waddeneiland Texel, ex-eiland Urk en in Súdwest-Fryslân.

Als het mogelijk/haalbaar is zouden we graag halverwege 2023 in willen stappen bij het OKO (opgroeien in e kansrijke omgeving) traject, ook hier is het Trimbos instituut expert in. OKO-traject is gebaseerd op het IJslan preventiemodel in Nederland.
De scanner kan als goede basis dienen voor het OKO traject.

2. Beoogd resultaat

Het Trimbos-instituut stelt een rapport op met daarin:
- een kwalitatieve weergave van de huidige stand van zaken m.b.t. het middelengebruik door jongeren, jongvolwassenen en ouderen op Vlieland;
- mogelijke denkrichtingen en handvatten voor preventie en draagvlak hiervoor onder lokale ketenpartners en stakeholders;
- aanbevelingen voor het vervolg.

3. Argumenten

1.1 Het Trimbos-instituut beschikt over de benodigde kennis, expertise en specifieke deskundigheid.

Het Trimbos-instituut is in Nederland hét instituut rondom onderzoek en aanpak van middelengebruik en is nauw betrokken bij de invoering van het IJslands preventiemodel in Nederland, onder meer op Waddeneiland Texel, ex-eiland Urk en in Súdwest-Fryslân.

1.2 Gezondheidsbeleid

Met het uitvoeren van de Scanner zetten we een belangrijke stap richting preventie van (overmatig) alcohol- en drugsgebruik. Dit sluit bij na te streven doelen uit het gezondheidsbeleid Friese Waddeneilanden.

Voor nu is het belangrijk de stand van zaken rondom het middelengebruik van jongeren op Vlieland vooral kwalitatief inzichtelijk te maken, te onderzoeken/verkennen wat de voor Vlieland bruikbare, toepasbare componenten van het IJslands preventiemodel zijn, of en hoe we dit preventiemodel op Vlielander schaal zouden kunnen toepassen en eventuele andere, alternatieve denkrichtingen in kaart te brengen.

1.3 Het Trimbos-instituut heeft ervaring met soortgelijke opdrachten op andere (Wadden)eilanden en in Fryslân.

Onlangs heeft het Trimbos-instituut een vergelijkbare opdracht gedaan op Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog. Dit naar tevredenheid van deze gemeenten. Uiteindelijk hebben de inzet en het advies van het Trimbos-instituut op Terschelling geleid tot de aanpak 'Helder Terschelling'. Ook is het Trimbos-instituut nauw betrokken bij de invoering van het IJslands preventiemodel in Nederland, onder meer op Waddeneiland Texel, ex-eiland Urk en in Súdwest-Fryslân.

4. Kanttekeningen/risico's

Een risico kan zijn dat inwoners weigeren om mee te werken aan groepsgesprekken. Het Trimbos instituut geeft aan dat zij ervaring hebben in het betrekken van inwoners bij focusgroepen. Zij stellen dan ook voor om mee te denken over wat we aan kunnen bieden als tegenprestatie voor het meewerken aan groepsgesprekken en interviews.

5. Uitvoering

Akkoord college en raad > januari 2023

Planning Trimbos-instituut in stappen en tijd
Stap 1: startgesprek (februari 2023)
Stap 2: deskresearch (maart 2023)
Stap 3: interviews ketenpartners (maart 2023)
Stap 4: focusgroepen (maart 2023)
Stap 5: analyse en rapportage (maart 2023)
Stap 6: werksessie (maart 2023)

Evaluatie gemeente Vlieland - Trimbos-instituut (maart/april 2023)

Mede op basis van uitkomsten: eventueel 1 april 2023 of 1 mei 2023 instappen bij het OKO-traject. De haalbaarheid hiervan hangt af van of een aantal andere kleine gemeenten ook instappen bij dit traject zodat o.a. kosten en fte's gedeeld kunnen worden. Mocht dit haalbaar blijken dan volgt nog een separaat advies voor het instappen in het OKO-traject.

6. Communicatie

7. Financiën

€ 18.500 (inclusief reis- en verblijfskosten)

8. Juridische Zaken

9. Bijlagen

geen

Vlieland, 10 januari 2023

Burgemeester en wethouders van Vlieland,
M. Schrier, burgemeester
L. van Randen, loco-gemeentesecretaris

De raad van de gemeente Vlieland,

gelezen: het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 januari 2023

overwegende dat:

gelet op:

B E S L U I T:

1. In te stemmen met het uitvoeren van de zogenoemde Scanner door het Trimbos instituut in de gemeente Vlieland.
2. In te stemmen met het voorstel om €18.500,00 te gebruiken van de SPUK lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken die gericht is op o.a. het terugdringen van problematisch alcoholgebruik.

Aldus vastgesteld in de raad van de
gemeente Vlieland in zijn openbare
vergadering van 30 januari 2023

de griffier, de voorzitter,

M.G. Brinksma-Brandenburg M. Schrier